

Svéprávnost

Je-li včas zahájeno řízení o prodloužení doby omezení svéprávnosti, musí být - aby mezitím nepominuly právní účinky původního rozsudku o omezení svéprávnosti - ve lhůtě jednoho roku (počítané od následujícího dne po uplynutí doby tří, případně pěti let, na kterou byla svéprávnost dotčené osoby podle původního rozsudku omezena) rozhodnuto o prodloužení doby omezení svéprávnosti pravomocným rozsudkem; jinak právní účinky původního rozsudku pominou nejpozději do jednoho roku po uplynutí vymezené doby maximálně tří, případně pěti let, na kterou byla svéprávnost dotčené osoby podle původního rozsudku omezena, a tato osoba se (ze zákona) stane opět plně svéprávnou. Případný rozsudek o prodloužení doby omezení svéprávnosti, který nabude právní moci až po uplynutí této doby, již nemůže do svéprávnosti této osoby jakkoli zasáhnout a nemá vůči ní žádné právní účinky (je neúčinný). Bude-li však zde i nadále potřeba svéprávnost dotčené osoby v určitém rozsahu omezit, musí tak soud učinit v novém řízení, novým rozsudkem, kterým (nově) rozhodne o omezení svéprávnosti a vymezí rozsah tohoto omezení, a stanoví dobu, po kterou účinky omezení trvají (srov. § 40 odst. 2 z.ř.s.).

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 24 Cdo 2160/2023-405 ze dne 12.12.2023)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci posuzované L. Š., zastoupené Mgr. P.V., advokátem se sídlem v B., za účasti hmotněprávního opatrovníka statutárního města Brna, se sídlem magistrátu v B., a za účasti nezletilé AAAAA (pseudonym) zastoupené opatrovnící JUDr. R.L., advokátkou se sídlem v B., dcery rodičů L. Š. (posuzované) a V. Š., o prodloužení doby omezení svéprávnosti a opatrovnictví, vedené u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 25 P 85/2018, o dovolání posuzované proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 19. října 2022 č.j. 19 Co 104/2022-323, tak, že rozsudek krajského soudu se mění tak, že rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 25. dubna 2022 č.j. 25 P 85/2018-296 se zrušuje a řízení se zastavuje.

Z odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Městský soud v Brně rozsudkem ze dne 25.4.2022 č.j. 25 P 85/2018-296 „prodloužil trvání omezení svéprávnosti posuzované o další tři roky“, opatrovníkem posuzované jmenoval statutární město Brno a rozhodl o nákladech řízení. Na základě výsledků provedeného dokazování (zejména lékařských zpráv MUDr. P.K., z nichž je patrné, že nepříznivý duševní stav posuzované „zůstává od roku 2018 prakticky neměnný“) dospěl soud prvního stupně k závěru, že je namístě prodloužení doby omezení svéprávnosti posuzované, které bylo (na dobu tří let) vysloveno rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 26.7.2018 č. j. 25 Nc 901/2015-194 tak, že posuzovaná není způsobilá nakládat s finančními prostředky a majetkovými hodnotami v částce nad 450 Kč s týdenním limitem maximálně 1 000 Kč, není způsobilá uzavírat smlouvy o poskytování sociálních služeb, smlouvy o ubytování a nájemní smlouvy, není způsobilá obstarávat si své záležitosti ve věcech sociálního zabezpečení, a konečně není způsobilá výkonu rodičovské odpovědnosti k nezletilé AAAAA s tím, že posuzované zůstává zachováno právo osobního styku s nezletilou. Podle názoru soudu prvního stupně by posuzované bez omezení svéprávnosti nadále hrozila v dotčených oblastech závažná újma.

2. K odvolání posuzované Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 19.10.2022 č.j. 19 Co 104/2022-323 rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl o nákladech odvolacího řízení. Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně o tom, že prodloužení doby omezení ve svéprávnosti posuzované o další tři roky „je zcela v jejím zájmu“, neboť „posuzovaná nemá náhled na své zdravotní postižení (mentální retardaci), stejně jako na realie, které by jí v případě, že by se ocitla sama, čekaly“, a odvolací soud „rozhodně nechce dopustit, aby posuzovaná skončila tzv. na ulici“. Námitku opatrovníka posuzované, že posuzovaná v době vydání tohoto rozsudku byla svéprávná, neboť odvolací soud nerozhodl o prodloužení doby omezení svéprávnosti posuzované v jednoroční lhůtě podle ustanovení § 59 odst. 2 o.z., odvolací soud odmítl s odůvodněním, že „jeden rok je zapotřebí počítat od zahájení řízení o prodloužení omezení ve svéprávnosti, které se zahajuje usnesením soudu“ (tedy v daném případě ode dne 23.10.2021, kdy toto usnesení nabylo právní moci), přičemž podle jeho názoru „v den rozhodování odvolacího soudu (tedy dne 19.10.2022) roční lhůta od právní moci usnesení jdoucí neuběhla“. Podle mínění odvolacího soudu „bylo požadavku ust. § 59 odst. 2 o.z. učiněno zadost, neboť postačovalo a postačuje, že o prodloužení omezení svéprávnosti rozhodl z pohledu ust. § 59 odst. 2 o.z. včas soud prvního stupně, tím bylo vydáno ono rozhodnutí, které má zákon v označeném ustanovení na mysli“. Okolnost, že toto rozhodnutí napadla posuzovaná odvoláním, „nemá žádný vliv na to, že rozhodnutí vydáno bylo, a proto nenastaly účinky uplynutí jednoroční lhůty a omezení ve svéprávnosti a opatrovnictví posuzované tedy nepřetržitě a nadále trvá“.

II. Dovolání a vyjádření k němu

3. Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podala posuzovaná dovolání. Namítala, že odvolací soud nesprávně vyložil ustanovení § 59 odst. 2 o.z., jestliže v daném případě za nové rozhodnutí, jímž mělo být do jednoho roku od zahájení tohoto řízení rozhodnuto o prodloužení doby omezení svéprávnosti posuzované tak, aby nezanikly účinky předchozího rozhodnutí o omezení svéprávnosti, považoval nepravomocné rozhodnutí soudu prvního stupně. S tímto názorem se dovolatelka neztotožňuje a má za to, že novým rozhodnutím ve smyslu ustanovení § 59 odst. 2 věty druhé o.z. je myšleno rozhodnutí pravomocné. Uvedené vyplývá z toho, že podané odvolání (proti rozhodnutí soudu prvního stupně) má v zásadě účinky suspenzivní, tedy rozhodnutí nenabývá právní moci, dokud o odvolání pravomocné nerozhodne odvolací soud. Protože řízení o podpůrných opatřeních a řízení ve věcech svéprávnosti (§ 31 až § 49 z.ř.s.) žádnou modifikaci účinků odvolání neobsahuje, pak za situace, kdy rozhodnutí soudu prvního stupně bylo posuzovanou napadeno odvoláním, nemělo vůči ní (v dané době) žádné účinky (nebylo pravomocné). Kromě toho se dovolatelka domnívá, že odvolací soud rovněž nesprávně právně posoudil den zahájení řízení o prodloužení doby omezení svéprávnosti, který podle jejího názoru je třeba vztáhnout ke dni vydání tohoto rozhodnutí (tj. k 6.9.2021), a nikoli až k jeho právní moci, jak to nesprávně učinil odvolací soud. V daném případě tedy uplynutím jednoho roku, počítaného od 6.9.2021, ze zákona zanikly účinky omezení svéprávnosti posuzované, neboť v té době nebylo vydáno pravomocné rozhodnutí soudu o prodloužení doby omezení, a posuzovaná se tak ode dne 7.9.2022 stala opět plně svéprávnou. Podle názoru dovolatelky měl tedy odvolací soud dospět k závěru, že posuzovaná v mezidobí nabyla plné svéprávnosti, měl řízení zastavit, neboť odpadl důvod pro další vedení řízení, a následně mělo být z úřední povinnosti zahájeno nové řízení o omezení svéprávnosti, pokud by soud měl za to, že je nutné svéprávnost posuzované omezit. Závěrem posuzovaná vytkla odvolacímu soudu, že nebyl vyslechnut ošetřující lékař, a že pokud své rozhodnutí založil jen na listinných důkazech a výsledku posuzované, porušil tím její právo na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. S ohledem na uvedené posuzovaná navrhla, aby dovolací soud napadený rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

4. Ostatní účastníci se k dovolání posuzované nevyjádřili.

III. Přípustnost dovolání

5. Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu – dále jen „o.s.ř.“) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o.s.ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

6. Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o.s.ř.).

7. Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o.s.ř.).

8. V projednávané věci odvolací soud – jak vyplývá z odůvodnění napadeného rozsudku – řešil mj. právní otázku výkladu ustanovení § 59 odst. 2 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, z hlediska určení počátku a nejzazšího konce doby, do níž musí být soudem (novým rozhodnutím) rozhodnuto o prodloužení doby omezení svéprávnosti posuzovaného člověka tak, aby mezitím nezanikly právní účinky původního rozhodnutí o omezení svéprávnosti. Vzhledem k tomu, že tato právní otázka doposud nebyla v rozhodovací praxi odvolacího soudu vyřešena, dospěl Nejvyšší soud České republiky k závěru, že dovolání posuzované je podle ustanovení § 237 o.s.ř. přípustné.

IV. Důvodnost dovolání

9. Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o.s.ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o.s.ř.), Nejvyšší soud České republiky dospěl k závěru, že dovolání je opodstatněné.

10. Podle právní úpravy účinné od 1.1.2014 (obsažené v zákoně č. [89/2012](#) Sb., občanském zákoníku, ve znění pozdějších předpisů – dále jen „o.z.“) každý člověk (fyzická osoba) již od okamžiku narození má právní osobnost, tj. způsobilost mít v mezích právního řádu práva a povinnosti (srov. § 15 odst. 1, § 23 o.z.), zatímco plně svéprávným, tj. způsobilým nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem (právně jednat), se člověk stává až nabytím zletilosti, tj. dovršením osmnáctého roku věku (srov. § 15 odst. 2, § 30 odst. 1 o.z.). Dříve může člověk nabytí plné svéprávnosti jen uzavřením manželství nebo přiznáním svéprávnosti podle ustanovení § 37 o.z. (srov. § 30 odst. 2 o.z.). S výjimkou těchto dvou případů tedy dochází k nabytí plné svéprávnosti přímo ze zákona, dosažením obecně stanovené věkové hranice osmnácti let. K omezení svéprávnosti naopak může dojít jen (pravomocným) soudním rozhodnutím, vydaným za podmínek uvedených v ustanovení §§ 55 a násl. o.z., a jen na určitou dobu.

11. Podle ustanovení § 55 odst. 1 o.z. k omezení svéprávnosti lze přistoupit jen v zájmu člověka, jehož se to týká, po jeho zhlédnutí a s plným uznáváním jeho práv a jeho osobní jedinečnosti. Přitom

musí být důkladně vzaty v úvahu rozsah i stupeň neschopnosti člověka postarat se o vlastní záležitosti. Omezit svéprávnost člověka lze jen tehdy, hrozila-li by mu jinak závažná újma a nepostačí-li vzhledem k jeho zájmům mírnější a méně omezující opatření (§ 55 odst 2 o.z.).

12. Podle ustanovení § 59 odst. 1 o.z. soud může svéprávnost omezit v souvislosti s určitou záležitostí na dobu nutnou pro její vyřízení, nebo na jinak určenou určitou dobu, nejdéle však na tři roky. Je-li zjevné, že se stav člověka v této době nezlepší, může soud svéprávnost omezit na dobu delší, nejdéle však na pět let.

13. Podle ustanovení § 59 odst. 2 o.z. uplynutím doby omezení svéprávnosti právní účinky omezení zanikají. Zahájí-li se však v této době řízení o prodloužení doby omezení, trvají právní účinky původního rozhodnutí až do nového rozhodnutí, nejdéle však jeden rok.

14. Ustanovení § 59 o.z. je odrazem stávající soudní judikatury, podle níž omezení svéprávnosti (dříve způsobilosti k právním úkonům) může trvat pouze po nezbytně nutnou dobu, dokud existují důvody, které vedly k omezení svéprávnosti (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15.2.2017 sp. zn. 30 Cdo 3502/2016 nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31.8.2010 sp. zn. 30 Cdo 4243/2009). Tomuto imperativu odpovídá i zde obsažený zajišťovací prostředek, kterým je časové omezení účinnosti rozhodnutí omezujícího svéprávnost dobou maximálně tří, případně pěti let. Doba omezení svéprávnosti přitom běží od právní moci rozhodnutí, jímž k omezení svéprávnosti došlo. S jejím uplynutím dochází k obnově svéprávnosti v plném rozsahu, ledaže je v této době zahájeno řízení o prodloužení doby omezení svéprávnosti dotčeného člověka. Je-li takové řízení včas zahájeno, právní účinky původního rozhodnutí zůstávají ještě po dobu jednoho roku zachovány. Doba, o niž bylo omezení svéprávnosti prodlouženo, pak nahrazuje původně určenou, maximálně tříletou (pětiletou) dobu. Jak o omezení svéprávnosti, tak o prodloužení doby omezení svéprávnosti rozhoduje soud vždy rozsudkem (srov. § 40 odst. 1 z.ř.s.).

15. V projednávané věci se z obsahu spisu podává, že původním rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 26.7.2018 č.j. 25 Nc 901/2015-194 byla posuzovaná na dobu tří let omezena ve svéprávnosti v rozsahu uvedeném ve výroku tohoto rozsudku; tento rozsudek nabyl právní moci dne 26.9.2018. Předtím, než měla dne 26.9.2021 uplynout doba tří let, na kterou byla svéprávnost posuzované omezena, soud prvního stupně usnesením ze dne 6.9.2021 č.j. 25 P 85/2018-280 zahájil (včas) řízení o prodloužení doby omezení svéprávnosti. S názorem odvolacího soudu (i dovolatelky), že od zahájení tohoto řízení „je zapotřebí počítat jeden rok“, v rámci něhož je (byl) soud povinen rozhodnout o prodloužení doby omezení svéprávnosti posuzované tak, aby mezitím nepominuly právní účinky původního rozsudku, dovolací soud nesouhlasí.

16. Je mimo pochybnost, že jakmile uplyne v soudním rozsudku vymezená doba (nejdéle však tři, případně pěti let), na kterou byla svéprávnost omezena, právní účinky omezení zanikají a dotčená osoba se (přímo ze zákona, aniž by bylo třeba v tomto směru vydávat jakékoli soudní rozhodnutí) stává opět plně svéprávnou. Je-li však v rámci této vymezené (maximálně tříleté, případně pětileté doby), zahájeno řízení o prodloužení doby omezení svéprávnosti, zákon předpokládá, že právní účinky původního rozsudku (uplynutím vymezené doby, nejdéle však tři, případně pěti let) nepominou, ale budou dále trvat (budou ze zákona prodlouženy) „až do nového rozhodnutí, nejdéle však jeden rok“ (srov. § 59 odst. 2 věta druhá o.z.). Zde ovšem soudní praxe (ani odborná literatura) není jednotná ve výkladu, od jakého okamžiku je třeba počítat zmíněnou dobu jednoho roku, zda ji odvíjet již od zahájení řízení o prodloužení doby omezení svéprávnosti (srov. JUDr. Karel Svoboda, komentář Wolters Kluwer, ASPI, § 59) nebo až od následujícího dne po uplynutí vymezené doby maximálně tří, případně pěti let, na kterou byla svéprávnost dotčené osoby podle původního rozsudku omezena (srov. LOMOZOVÁ, Andrea, SPÁČILOVÁ, Zuzana. § 59 (Doba omezení). In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. BECK, 2023, marg. č. 4.).

17. Jelikož důvodová zpráva k ustanovení § 59 o.z. v tomto směru nepřináší bližší vodítko, je zřejmé, že zákonodárce v tomto směru nepředpokládal, že by dotčené ustanovení přinášelo výkladové nejasnosti. Podle názoru dovolacího soudu je třeba se při řešení této právní otázky přiklonit k takovému výkladu, který bude co nejlépe odpovídat nejen hmotněprávní koncepci omezení svéprávnosti, ale bude brát v úvahu i související procesněprávní aspekty. Zde je třeba si především uvědomit, že podstatou institutu omezení svéprávnosti je v první řadě ochrana práv a oprávněných zájmů dotčeného člověka, kterému by jinak (bez omezení svéprávnosti) hrozila závažná újma a jehož situaci nelze řešit jinými, méně omezujícími prostředky (srov. § 55 o.z.). K omezení svéprávnosti přitom může dojít – jak bylo uvedeno výše – jen (pravomocným) soudním rozhodnutím, jehož účinnost je omezena pouze na určitou dobu (nejvýše tři, příp. pět let), a po uplynutí této doby právní účinky rozsudku – bez ohledu na stávající situaci dotčené osoby – zanikají (srov. § 59 odst. 1 o.z.). V této souvislosti se účelem a smyslem dikce ustanovení § 59 odst. 2 věty druhé o.z. jednoznačně jeví dosažení kontinuity stavu ochraňujícího osobu omezenou ve svéprávnosti tak, aby se předčasně (z důvodu zániku právních účinků původního rozsudku) neocitla bez adekvátní ochrany, ačkoli tuto ochranu ve formě omezení svéprávnosti nadále z důvodu svého trvajících nepříznivého duševního stavu potřebuje. Současně je zde soudům stanovena nejzazší mez (doba jednoho roku), v rámci níž jsou soudy povinny o prodloužení doby omezení svéprávnosti rozhodnout tak, aby kontinuita právních účinků původního rozsudku a navazujícího nového rozsudku byla zachována.

18. Výklad, který odvíjí dobu jednoho roku již od zahájení řízení o prodloužení doby omezení svéprávnosti, z procesního hlediska klade na soudy přísnější nároky ohledně doby, do kdy musí o prodloužení doby omezení svéprávnosti rozhodnout, a zároveň opomíjí, že v krajním případě (kdyby soud zahájil řízení o prodloužení doby omezení svéprávnosti více než rok před uplynutím původně vymezené doby) by mohla nastat situace, že by doba jednoho roku skončila ještě předtím, než by uplynula původně vymezená doba. Zákonodárce totiž vymezuje pouze nejzazší okamžik zahájení řízení (musí být zahájeno předtím, než zaniknou právní účinky původního rozsudku, tedy před uplynutím původně vymezené doby); k tomu, kdy lze řízení o prodloužení doby omezení svéprávnosti zahájit nejdříve, se nevyjadřuje. Bez ohledu na uvedený – byť poněkud extrémní (ovšem v praxi ne zcela vyloučený) případ – výše popsáný smysl a účel ustanovení § 59 odst. 2 věty druhé o.z. podle názoru dovolacího soudu dává prostor spíše pro druhou alternativu výkladu, který poskytuje soudům delší (avšak z ústavněprávního hlediska stále dostatečně omezený) prostor pro rozhodnutí o prodloužení doby omezení svéprávnosti, a tím lépe (snadněji) umožňuje přecházet situacím, kdy se dotčená osoba ocitne bez potřebné ochrany, a v daném kontextu tedy i lépe respektuje požadavek na nutnost trvání omezení svéprávnosti osob, které toto omezení z důvodu své ochrany i nadále (po uplynutí původně vymezené doby) potřebují.

19. Dovolací soud proto dospěl k závěru, že dobu jednoho roku uvedenou v ustanovení § 59 odst. 2 o.z., v rámci níž je soud povinen rozhodnout o prodloužení doby omezení svéprávnosti tak, aby mezitím nepominuly právní účinky původního rozsudku, je třeba odvíjet od následujícího dne po uplynutí vymezené doby maximálně tři, případně pět let, na kterou byla svéprávnost dotčené osoby podle původního rozsudku omezena.

20. Z hlediska posouzení, zda v projednávané věci bylo rozhodnuto o prodloužení doby omezení svéprávnosti posuzované v rámci této jednorokové doby, dovolací soud nepovažuje za správnou ani úvahu odvolacího soudu, že v daném případě „bylo požadavku ust. § 59 odst. 2 o.z. učiněno zadost, neboť postačovalo a postačuje, že o prodloužení omezení svéprávnosti rozhodl z pohledu ust. § 59 odst. 2 o.z. včas soud prvního stupně, tím bylo vydáno ono rozhodnutí, které má zákon v označeném ustanovení na mysli“.

21. Odvolací soud ve svých úvahách nepřikládá náležitý význam tomu, že rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 25.4.2022 č.j. 25 P 85/2018-296, jímž bylo (v nyní projednávané věci) rozhodnuto o prodloužení doby omezení svéprávnosti posuzované, byl napaden odvoláním posuzované, a tedy až

do rozhodnutí o tomto odvolání odvolacím soudem nebyl v právní moci. Pravomocným se rozsudek soudu prvního stupně stal až po doručení (dovoláním napadeného) rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 19.10.2022 č.j. 19 Co 104/2022-323, jímž byl rozsudek soudu prvního stupně potvrzen, všem účastníkům řízení, tj. dne 2.12.2022 (srov. § 159 o.s.ř.). Přitom teprve rozsudek o omezení svéprávnosti, stejně tak jako rozsudek o prodloužení doby omezení svéprávnosti, který je v právní moci (je pravomocný), je konečný (formální právní moc), nezměnitelný a závazný (materiální právní moc), a to - vzhledem k tomu, že jde o rozhodnutí o osobním stavu - nejen pro účastníky řízení, nýbrž pro každého (srov. § 27 z.ř.s., § 159a o.s.ř.). Teprve tehdy je způsobilý vyvolat zákonem předvídané právní účinky a na posuzovanou osobu lze hledět jako na osobu omezenou ve svéprávnosti v rozsahu vymezeném ve výroku rozsudku, případně jako na osobu, jejíž omezení svéprávnosti je prodlouženo o další období. Do té doby, dokud rozsudek není v právní moci, žádné právní účinky nevyvolává, což znamená, že svéprávnost posuzované osoby je (prozatím) nedotčena, případně že k prodloužení doby omezení svéprávnosti rozhodnutím soudu (prozatím) nedošlo.

22. Z uvedeného vyplývá, že, je-li včas zahájeno řízení o prodloužení doby omezení svéprávnosti, musí být - aby mezitím nepominuly právní účinky původního rozsudku o omezení svéprávnosti - ve lhůtě jednoho roku (počítané od následujícího dne po uplynutí doby tří, případně pěti let, na kterou byla svéprávnost dotčené osoby podle původního rozsudku omezena) rozhodnuto o prodloužení doby omezení svéprávnosti pravomocným rozsudkem; jinak právní účinky původního rozsudku pominou nejpozději do jednoho roku po uplynutí vymezené doby maximálně tří, případně pěti let, na kterou byla svéprávnost dotčené osoby podle původního rozsudku omezena, a tato osoba se (ze zákona) stane opět plně svéprávnou. Případný rozsudek o prodloužení doby omezení svéprávnosti, který nabude právní moci až po uplynutí této doby, již nemůže do svéprávnosti této osoby jakkoli zasáhnout a nemá vůči ní žádné právní účinky (je neúčinný). Bude-li však zde i nadále potřeba svéprávnost dotčené osoby v určitém rozsahu omezit, musí tak soud učinit v novém řízení, novým rozsudkem, kterým (nově) rozhodne o omezení svéprávnosti a vymezí rozsah tohoto omezení, a stanoví dobu, po kterou účinky omezení trvají (srov. § 40 odst. 2 z.ř.s.).

23. Uvedené vztaženo na posuzovanou věc znamená, že, pokud o prodloužení doby omezení svéprávnosti posuzované (dovolatelky) bylo pravomocně rozhodnuto až dne 2.12.2022, stalo tak až po marném uplynutí doby jednoho roku uvedené v ustanovení § 59 odst. 2 věty druhé o.z. Tento stav má za následek, že dnem 26.9.2022, kdy marně uplynula doba jednoho roku počítaná od uplynutí doby tří let, na kterou byla svéprávnost posuzované podle původního rozsudku omezena, pominuly právní účinky omezení svéprávnosti (srov. § 59 odst. 2 větu první o.z.) a došlo k obnově svéprávnosti posuzované v plném rozsahu. Jelikož za této situace dnem 26.9.2022 v průběhu odvolacího řízení v této věci odpadl důvod vedení řízení, měl odvolací soud odvoláním napadený rozsudek soudu prvního stupně zrušit a řízení zastavit (srov. § 16 z.ř.s.). Následně bude na soudu prvního stupně, aby bez návrhu (ex officio) zahájil nové řízení, ve kterém se bude svéprávností posuzované (nově) zabývat.

24. Protože dovoláním napadený rozsudek odvolacího soudu není správný, a protože dosavadní výsledky řízení ukazují, že je možné o věci rozhodnout, Nejvyšší soud České republiky rozsudek odvolacího soudu změnil tak, že se zrušuje rozsudek soudu prvního stupně a řízení se zastavuje [§ 243d odst. 1 písm. b) o.s.ř.].

Další články:

- [Náhrada škody](#)
- [Nájemné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Péče o dítě \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o smlouvě budoucí \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Daňová exekuce](#)
- [Cenové rozhodnutí rozporné se zákonem](#)
- [Autonomie vůle](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zmatečnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Střídavá péče](#)